

काठ/दाउरा संकलन, कटान, ढुवानी एवं घाटगद्दी व्यवस्थापन सम्बन्धी कोष संचालन
विनियमावली, २०६३

स्वीकृत मिति २०६३।१।१७

नेपालको तराई तथा भित्री मधेशका जिल्लाहरूमा रहेका सरकारद्वारा व्यवस्थित वनमा प्राकृतिक प्रकोपबाट रुखहरू सुक्ने, ढल्ने एवं अवैध तवरले कटान भइरहेका हुन्छन्। यसरी कटान भएका, सुकेका, ढलेका, बगेका रुखहरू समयमै कटान, संकलन, ढुवानी र घाटगद्दी गरी व्यवस्थित रूपबाट विक्री वितरण गर्न सकेमा त्यस्ता काठ/दाउरा चोरी निकासी हुनबाट तथा धाम पानी आदि जस्ता प्रकोपबाट जोगिने र सरकारलाई प्रसन्न राजश्व प्राप्त हुने तथा जनताको काठ/दाउराको माग समेत पुरा गर्न मद्दत पुग्ने हुँदा यसको समयमै उचित व्यवस्था गर्न जरुरी छ। यसका लागि थप जनशक्तिको आवश्यकता समेत नपर्ने तर सालवसाली रूपमा बजेटको आवश्यकता पर्दछ। सालवसाली रूपमा बजेटमा यस्तो रकम व्यवस्था गर्न नसकिने र भएमा पनि निकासीको प्रकृयाको कारणले समयमा काम हुन नसक्ने एवं लाग्ने रकम खर्च चएपनि यसमा लागेको रकम काठ/दाउरा लिलाम विक्रीबाट सोधभर्ना गर्न सकिने गरी तराई र भित्री मधेशका २५ जिल्लाहरू (इलाम, भापा, मोरङ, सुनसरी, उदयपुर, सप्तरी, सिरहा, धनुषा, महोत्तरी, सर्लाही, रौतहट, सिन्धुली, बारा, पर्सा, मकवानपुर, चितवन, नवलपरासी, रुपन्देही, कपिलवस्तु, दाङ, सुर्खेत, बाँके, वर्दिया, कैलाल र कंचनपुर) मा प्रत्येक जिल्लाको जिल्ला वन कार्यालयको नाममा एउटा छुट्टै कोष खडा गर्न आवश्यक परेको छ।

यिनै समस्यालाई ध्यानमा राखि नेपालका तराई तथा भित्री मधेशका २५ जिल्लामा सरकारद्वारा व्यवस्थित वनका उपरोक्तानुसारका कारणबाट काटिएका, सुकेका, ढलेका काठ/दाउरा पहिचान गरी संकलन, कटान, मुछान, ढुवानी र घाटगद्दी गरी लिलाम विक्री वितरण अवस्थासम्म लाग्ने खर्चको व्यवस्थापन गरी निरन्तर रूपमा कानून बमोजिम कार्य सम्पादन गर्न सजिलो होस भन्ने उद्देश्यले यो काठ/दाउरा संकलन, कटान, ढुवानी एवं घाटगद्दी व्यवस्थापन सम्बन्धी कोष खडा गरी संचालन गर्न आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावली, २०५६ को नियम १९० ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयको सहमतीमा यो कोष संचालन विनियमावली, २०६३ बनाई लागू गरेको छ।

१. संक्षिप्त नाम:

यस विनियमावलीको नाम “ काठ/दाउरा संकलन, कटान, ढुवानी एवं घाटगद्दी व्यवस्थापन सम्बन्धी कोष संचालन विनियमावली, २०६३ ” रहनेछ।

२. प्रारम्भ:

यो विनियमावली वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयबाट स्वीकृत भएको मिति [\(२०६३।१।१७\)](#) देखि लागू हुनेछ।

३. परिभाषा:

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा, यस विनियमावलीमा:

(क) “वन कार्ययोजना” भन्नाले वन ऐन, २०४९ को दफा ८ (घ) बमोजिमको कार्ययोजना सम्भन्नु पर्दछ।

- (ख) “सरकारद्वारा व्यवस्थित वन ” भन्नाले वन ऐन, २०४९ को दफा २ (च) बमोजिमको वन सम्झनु पर्दछ ।
- (ग) “प्लट्ट भन्नाले वन कार्ययोजना अनुसारको हटाउनु पर्ने रुख भएको क्षेत्र सम्झनु पर्छ ।
- (घ) “घाटगद्दी” भन्नाले काठ/दाउरा विक्री वितरण वा अन्य तवरले हक हस्तान्तरण नभएसम्म सुरक्षित राख्न जिल्ला वन अधिकृतले तोकेको ठाउँलाई सम्झनु पर्दछ ।

४. कोषको स्थापना:

तराई र भित्री मधेशका २५ जिल्लाको जिल्ला वन कार्यालयहरुको स्वीकृत कार्ययोजना बमोजिम ढलापढा र सुकेका रुखबाट काठ/दाउरा संकलन, कटान, मुछान, ढुवानी घाटगद्दी गर्ने कार्यको लागि खर्च गर्न जिल्ला वन कार्यालयहरुमा आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावली, २०५६ को नियम ६(२) अनुसार एक/एक वटा विशेष खाता खोली अलगगै कोष संचालन गरिनेछ ।

५. कोषमा जम्मा हुने रकम:

आ. व. ०६३।०६४ को वजेट उपशिर्षक नं. ५९-४-३०१ को वजेट रकम नं. ९.०२ मा रहेको वजेट बाँडफाँड हुँदा खर्च शिर्षक नं. ६.०५ बाट निकासी हुने रकम रु १,००,००,०००। -एक करोड) र सो मा थप निकासी भएमा थप निकासी भएको रकमका साथै कोषमा अनय दातृ निकायबाट रकम प्राप्त भएमा सो रकम समेत मन्त्रालयको स्वीकृति लिई वन विभागले वजेट बाँडफाँड गरी तोकिएको रकम रहनेछ । यिनै जिल्ला मध्येका धनुषा, महोत्तरी, सर्लाही, रौतहट,, बारा, पर्सा, मकवानपुर र चितवन गरी ८ जिल्लाको लागि भने **BISEP-ST** लागू भएकोले **SNV-Nepal** ले प्रदान गरेको रु २९,००,०००। -उनन्तीस लाख) मध्येबाट वन विभागले रकम बाँडफाँड गरी तोकिएको रकम रहनेछ । यसमा थप निकासी भएमा वन विभागले थप रकम समेत तोकिदिन सक्नेछ । यसरी निकासी भएको रकम र यस विनियमावलीमा उल्लेख भएको रकम बाहेक अन्य रकम यस कोषको खातामा जम्मा गर्न र खर्च गर्न पाइने छैन ।

६. कोष शोधभर्ना व्यवस्था:

जुन काठ/दाउरा संकलन, कटान, मुछान, ढुवानी घाटगद्दी गर्नखर्च गरिन्छ, त्यस काठ/दाउरा लिलाम विक्री गर्दा त्यस्तो खर्च पनि समावेश गरी न्यूनतम मूल्य कायम गरिने र त्यसरी ती काठ/दाउरा लिलाम विक्री बाट आउने रकम मध्ये यस्तो कार्यमा कोषबाट खर्च भएको रकम सोधभर्ना गरिनेछ । जसले गर्दा कोषको रकम घट्न पाउने छैन । यसको हिसाव स्पष्ट देखिने गरी अभिलेख राखिनेछ ।

७. खर्च सम्बन्धी व्यवस्था:

यो कोषको प्राप्त रकम जिल्ला वन कार्यालयले स्वीकृत कार्ययोजना बमोजिम उत्पादन हुने काठ/दाउरा संकलन, कटान, मुछान, ढुवानी घाटगद्दी कार्यमा मात्र खर्च गरिनेछ । यस बाहेक अन्य कार्यमा खर्च गर्न सापट दिन पाइने छैन । यस कार्यमा खर्च गर्दा लागत अनुमान तयार गर्ने, स्वीकृत गर्ने, स्वच्छ प्रतिष्पर्धा गराई काम गराउने कार्य सम्पन्न पतिवेदन तयार गर्ने

जस्ता कार्य आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावली, २०५६, वन पैदावार (काठ/दाउरा) संकलन तथा बिक्री वितरण निर्देशिका २०५७, वन पैदावार लिलाम बिक्री निर्देशिका, २०६० बमोजिम गरिने छ ।

८. खाता संचालन:

यसको लागि जिल्ला वन अधिकृत वा निजले तोकेको जिल्ला वन कार्यालयका अधिकृत र लेखा प्रमुखको संयुक्त दस्तखतबाट बैंक खाता संचालन हुने गरी महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको स्वीकृतिमा सरकारी कारोवार गर्ने बैंकमा सम्बन्धित जिल्लाको को. ले. नि. का. ले फिज नहुने स.अ. विशेष खाता खोल्नेछ ।

९. हिसाव किताव राख्ने :

यस कोषको आम्दानी खर्चको हिसाव किताव नेपाल सरकारको प्रचलित लेखा प्रणाली बमोजिम राखिनेछ । यस्तो हिसाव राख्दा काठ/दाउराको राजस्व, संकलन आदि खर्च र बिक्री मूल्य समेत देखिने गरी राखिने छ ।

यस कोषको आम्दानी खर्चको (बैंकको समेत) मासिक वार्षिक विवरण तयार गरी प्रचलित कानूनले तोकेको म्याद भित्र जिल्ला वन कार्यालयले वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय, वन विभाग, सम्बन्धित कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय, क्षेत्रीय वन निर्देशनालय एवं महालेखा परीक्षको कार्यालयमा समेत पेश गर्नु पर्नेछ । यस विवरणमा काठ/दाउरा संकलन, कटान, मुछान, ढुवानी र घाटगद्दी गरी प्राप्त उत्पादनको जिल्ला वन कार्यालयले बिक्री वितरण, मौज्जात अवस्था र कोषको अवस्था (बैंक मौज्जात, खर्च सोध भर्नाको विवरण) अनुसूची १ र २ को ढाँचा बमोजिम हुनेछ ।

सबै जिल्लाको उपरोक्तानुसारको कोषको आम्दानी खर्चको विवरण एकिकृत गरी केन्द्रीय विवरण बनाई मन्त्रालयमा वार्षिक आर्थिक विवरण पेश गर्ने दायित्व वन विभागको हुनेछ ।

१०. लेखा परीक्षण:

यस कोषको आ. ले. प. सम्बन्धित जिल्लाको कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले गर्नेछ । त्यसै गरी महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट लेखा परीक्षण गरिनेछ ।

लेखा परीक्षणबाट औल्याइएका वेरुजु फल्लुयौट सम्बन्धमा आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०५५ र आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी नियमावली, २०५६ बमोजिम गरिनेछ ।

११. अनुगमन व्यवस्था:

सम्बन्धित क्षेत्रीय वन निर्देशनालयले कम्तीमा छ/छ महिनामा र वन विभागले कम्तीमा वर्षको एक पटक कोषको अवस्था वारेमा अनुगमन गर्नेछ । यस्तो अनुगमन गर्दा कोषको सदुपयोग/दुरुपयोग एवं कोषको रकम बढी, प्रयाप्त वा अपुग भएको छ सो को समस्या समाधानको उपाय समेत उल्लेख गरी विभाग/मन्त्रालयमा प्रतिवेदन १५ दिन भित्र पेश गर्नु पर्नेछ ।

१२. कोषको रकम जिम्मेवारी सारिने:

प्रत्येक आ. व. को अन्त्यमा बाँकी रहेको मौज्दात रकम अर्को आ. व. मा जिम्मेवारी सारिने छ ।

१३. **कोषको रकम संचित कोषमा सार्न सकिने:**

वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयले चाहेमा कोषको मौज्दात रकम आंशिक वा पूण रुपमा संचित कोष दाखिला गराउन सक्नेछ ।

१४. **स्पष्ट पार्ने तथा बाधा अड्चन फुकाउने:**

यस विनियमावलीमा उल्लेखित विषयमा केही अस्पष्टता भएमा वा बाधा अड्चन परेमा यसको व्याख्या गर्ने एवं बाधा अड्चन फुकाउने अधिकार वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयमा रहने छ ।

१५. यस नियमावली पालना नभएमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही हुनेछ ।

अनुसूची-१
(विनियम ९ संग सम्बन्धित)
कोषको प्रगती विवरण

कार्यालय:
जिल्ला :

आ. व. :
महिना :

क. काठ दाउरा संकलन खर्च

प्लट नं.	स्वीकृत कार्य योजनाको			अघिल्लो महिना सम्मको काठ/दाउरा		यस महिनाको काठ/दाउरा		कूल काठ दाउरा संकलन भएको		कैफियत
	जात	काठ/दाउरा	परिमाण क्यू फि /चट्टा	मौज्दात परिमाण क्यू फि /चट्टा	खर्च भएको रकम रु	मौज्दात परिमाण क्यू फि /चट्टा	खर्च भएको रकम रु	परिमाण क्यू फि /चट्टा	कूल खर्च रु	

ख. काठ दाउरा विक्री वितरणबाट घुम्तिकोषमा सोधभर्ना रकमको विवरण:

प्लट नं.	कूल काठ/दाउरा संकलन		कूल खर्च	हालसम्म विक्री भएको काठ/दाउरा परिमाण तथा सोधभर्ना रकम		विक्री हुन बाँकी काठ/दाउरा परिमाण	सोधभर्ना हुन बाँकी रकम	मौज्दात रकम		खाता/वैक फरक	कैफियत
	जात	परिमाण काठ/दाउरा क्यू फि /चट्टा		विक्री परिमाण	सोधभर्ना रकम			श्रेस्ता अनुसार बाँकी	वैक मौज्दात		

लेखा प्रमुख

कार्यालय प्रमुख

अनुसूची २
(विनियम ९ संग सम्बन्धित)

जिल्ला वन कार्यालय.....

... .. कोष को
आ. व. को आर्थिक विवरण

... .. बैंक,
खाता नं.

सि. नं.	गत आ. व. को		चालु आ. व. मा				बाँकी		सोधभर्ना बाँकी	कैफियत
	मौज्दात जिम्ब्वारी सरेको	सोधभर्ना वाकी सारेको	थप निकासा	गत वर्षको सोधभर्ना प्राप्त	सोधभर्ना प्राप्त हुने गरी खर्च	सोधभर्ना प्राप्त	मौज्दात श्रेस्ता अनुसार	बैंक अनुसार		

बैंक र श्रेस्तामा मौज्दात फरक परेमा फरक पर्नाको कारण

लेखा प्रमुख

कार्यालय प्रमुख